

Силабус курсу
Порівняльна педагогіка: історія, теорія, проблематика

Освітній ступінь – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 23 Соціальна робота
Спеціальність: 231 Соціальна робота
Освітньо-наукова програма «Соціальна робота»
Кількість кредитів – 5
Рік підготовки – 2, семестр – 4
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Дні занять: за розкладом
Консультації: за розкладом
Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. пед. н., проф. **Кравець Володимир Петрович**

Контактна інформація: kravets@tnpu.edu.ua 0673506521

Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка: історія, теорія, проблематика» є: розвиток професійної компетентності майбутнього доктора філософії шляхом формування в аспірантів навичок порівняльного аналізу основних концепцій вітчизняної та зарубіжної освіти, формування у них наукового та загальнокультурного світогляду шляхом прилучення до розвитку світової педагогічної думки, осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки і систем освіти в різних країнах, знайомство аспірантів зі сучасним зарубіжним досвідом, його позитивними та негативними аспектами, формування критичного та толерантного ставлення до зарубіжного досвіду. Курс спрямований на розвиток компартивістичного мислення здобувачів, яке допоможе їм прогнозувати кризові явища у педагогіці та освіті та по можливості пом'якшувати їх вплив, формує дослідницькі уміння, які дозволяють порівнювати і критично оцінювати політику, теорію та практику закладів освіти в Україні і за рубежом.

Організація навчання

Викладання курсу “Порівняльна педагогіка: історія, теорія, проблематика” передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн-консультавання. Основними видами навчальних аудиторних занять з порівняльної педагогіки, під час яких аспіранти отримують необхідні знання, є лекції, семінарські заняття, консультації. Використовуються програма презентації Power Point, відеофрагменти учбових занять, науково-популярні інформаційні ресурси, словники і онлайн-версії періодичної літератури.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

В аудиторії має бути аудіовізуальний комплекс і Wi-Fi. Курс має бути представлений в системі MOODLE з усіма рекомендаціями і завданнями.

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни “Порівняльна педагогіка: історія, теорія, проблематика” значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких базових дисциплін як психологія, філософія, вітчизняна та зарубіжна історія і обов'язково загальними основами педагогіки, дидактики, теорії та методики виховання, а також історії педагогіки.

Політика курсу

З початком заняття всі студенти мають бути присутні в аудиторії. Запізнення не бажані. Знаючи тему заняття заздалегідь і ознайомившись у MOODLE з необхідним матеріалом, студенти приходять підготовленими для обговорення тієї чи іншої проблеми даної навчальної дисципліни. Враховуючи достатнє літературно-методичне забезпечення курсу, конспектування матеріалу є необов'язковим. Натомість всі уважно слухають, активно включаються в обговорення гострих проблем курсу. Присутні на заняттях студенти зобов'язані відключати звук своїх мобільних телефонів. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Навчальний контент

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка з позицій XXI століття			
2/2	1. Місце порівняльної педагогіки в загальній системі педагогічного знання. Концептуалізація компартивістичної педагогіки	Знати стан, закономірності та тенденції розвитку педагогічної теорії та практики в різних країнах і регіонах світу, основні етапи розвитку порівняльної педагогіки як науки, зміст компартивістичних досліджень. Усвідомлювати форми і способи взаємозбагачення національних освітніх систем шляхом використання ними зарубіжного досвіду	ІНДЗ, тести
2/2	2. Основні етапи розвитку порівняльної педагогіки та напрямки компартивістичних досліджень освітнього простору	Розуміти основні тенденції та закономірності світового педагогічного процесу на різних етапах розвитку історії. Засвоїти методологію та основні методи порівняльної педагогіки. Уміти порівнювати, аналізувати, виділяти позитивне та негативне в зарубіжних та вітчизняній системах освіти.	ІНДЗ, тести, презентація, кросворди

2/8	3.Порівняльний аналіз світових освітніх систем	Знати особливості розвитку національних освітніх систем в провідних країнах Європи (Велика Британія, Франція, Німеччина Польща), Північної Америки (США, Канада) та Південно-Східної Азії (Китай, Японія). Усвідомлювати сучасні пріоритети і підходи в реформуванні закладів освіти. Розуміти соціально-економічні, культурологічні та етнопсихологічні фактори розвитку освіти в сучасному світі	кейси, ІНДЗ, питання для обговорення
2/2	4.Міжнародні стандарти якості освіти. Роль і специфіка міжнародних університетських рейтингів (Шанхайський рейтинг, Рейтинг Таймс – Томсон Рейтерс, Рейтинг QS, Рейтинг веб-сторінок світових університетів).	Розуміти критерії якості освіти в провідних країнах світу, вміння порівнювати підходи до рейтингування закладів освіти в Україні та країнах світу. Усвідомлення педагогічного процесу в умовах полікультурного і поліетнічного суспільства.	ІНДЗ, питання для обговорення, тести
2/2	5.Основні тенденції розвитку освіти в світі (глобалізація,інтерналізація,прагматизація,стандартизація,індивідуалізація інформатизація). Національна та регіональна специфіка реформування освітніх систем.	Розуміння причин і механізмів світової кризи освіти, особливостей її прояву в різних країнах. Знання об'єктивних тенденцій взаємопроникнення, взаємозбагачення національних культур, формування єдиного поля світової культури і досвіду виховання, єдиного світового освітнього простору. Розуміти і вміти реалізовувати вертикальну та горизонтальну професійну мобільність у вітчизняному та світовому просторі. Знати різне ставлення у порівняльній педагогіці до глобалізації в освіті.	ІНДЗ, питання для обговорення, тести, кросворди
Змістовий модуль 2. Наукова та інноваційна діяльність закладів освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку			
2/2	6. Компетентісний підхід у світовій та вітчизняній педагогіці	Розуміти особливості компетентісного підходу у вітчизняній та зарубіжній педагогіці. Знати теорію компетентісного підходу в освіті,	ІНДЗ, питання для обговорення,

		сутність і зміст Болонського процесу, особливості інтеграції у сфері освіти. Усвідомлювати сутність ключових професійних компетентностей особистості, відмінності в підходах до їх визначення в різних педагогічних системах. Володіти технологіями полікультурної освіти.	
2/4	7. Інноваційні моделі навчання в зарубіжних науково-педагогічних пошуках	Знати форми неперервної освіти в різних країнах сучасного світу. Усвідомлювати сучасні пріоритети у розвитку та реформуванні закладів освіти за кордоном. Вміти прогнозувати можливі шляхи розвитку освіти в різних країнах світу. Орієнтуватися в сучасних системах диференціації та індивідуалізації навчання.	кейси, ІНДЗ, питання для обговорення
2/2	8. Світовий та вітчизняний досвід інклюзивної освіти	Знати ключові проблеми та пріоритетні напрямки інклюзивної освіти в сучасному світі. Усвідомлювати спільні ознаки та особливості впровадження інклюзивного навчання в систему освіти в Україні та за кордоном. Розуміти специфіку перебудови організаційних основ інклюзивної освіти, основні моделі повної, комбінованої, часткової та тимчасової інтеграції дітей з особливими потребами. Знати особливості психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання.	кейси, ІНДЗ, питання для обговорення, кросворди, тести
2/4	9. Тенденції розвитку педагогічної освіти за кордоном в кінці XX-на початку XXI століття	Знати системи та моделі підготовки педагогічних кадрів в сучасному світі, основні тенденції в змінах систем педагогічної освіти та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Усвідомлювати тенденції розвитку зарубіжної педагогічної освіти, а саме проблеми підвищення її академічного статусу, удосконалення механізму	ІНДЗ, тести, кросворди

		відбору у педзаклади, еволюції програм педосвіти, диверсифікацію психолого-педагогічної підготовки тощо	
2/2	10. Адаптація зарубіжного досвіду у вітчизняній педагогіці та в освітніх закладах України	Вміти виявляти можливості використання ефективного зарубіжного педагогічного досвіду у вітчизняній системі освіти, адекватно і толерантно ставитися до зарубіжного педагогічного досвіду. Володіти навичками використання в освітньому процесі основних методів порівняльно-педагогічного наукового дослідження, використовуючи методи порівняльної педагогіки для вирішення різних професійних задач. Вміти самостійно аналізувати зарубіжний досвід	ІНДЗ, кросворди, тести

Літературні джерела

1. Бідюк Н. М. Порівняльно-педагогічні дослідження у контексті розвитку інтеграційних процесів в освіті. *Університет на шляху Болонських перетворень*. Хмельницький ХНУ, 2012. С. 73–76.
2. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. Київ. ДАКККиМ, 2008. 291 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В. Г. Кременя. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2004. 384 с.
4. Вульфсон Б.Л. Сравнительная педагогика. История и современные проблемы. Москва: УРАО, 2003. 232 с.
5. Галус О.М. Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка Київ : Вища школа, 2006. 216 с.
6. Джури́нский, А. Н. Сравнительная педагогика : учебник для магистров. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 440 с.
7. Донченко В. М. Зарубіжні моделі інтернаціоналізації вищої освіти . *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 6. С. 10-19.
8. Єгоров Г. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 19–23.
9. Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. Под ред. М. Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсона. Луганск: «ФОП Сабов А.М.», 2015. 308 с.
10. Капранова В.А. Сравнительная педагогика. Школа и образование за рубежом. Минск, 2004. 222 с.
11. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття. Навчальний посібник. Тернопіль, 1996. – с. 290 с.
12. Кремень В. Філософія освіти ХХІ століття . *Шлях освіти*. 2003. № 2. С. 2–6.
13. Курбатов С. Феномен Університету в контексті часових та просторових викликів : монографія Суми:Університетская книга, 2014. 262 с.
14. Курс лекцій з порівняльної педагогіки/ За заг. ред. члена-кор. НАПН України, д.п.н, проф. Г.В.Троцько. Харків, 2007. 264 с.

15. Локшина О.І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина XX – початок XXI ст.): монографія. Київ: Богданова А.М., 2009. 404 с.
16. Педагогіка вищої школи / за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – Київ : Педагогічна думка, 2009. 256 с.
17. Павловський К. Трансформація вищої освіти в 21 столітті: польський погляд. Київ, 2005. 230 с.
18. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / упоряд. І. М. Богданова, Н. І. Дідусь, З. Н. Курлянд, М. Ф. Ломонова та ін. Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2000. 164 с.
19. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів в Західній Європі: спільності і розбіжності. Київ : Вища школа, 1997. 282с.
20. Розман І. Проблема персоніфікації розвитку зарубіжної освіти і педагогічної думки: досвід української педагогічної компартивістики. Молодь і ринок. №11 (166), 2018. С. 109-113.
21. Рябченко І. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій світоглядно-компетентнісного підходу: монографія. Київ : Фітосоціоцентр, 2015. 674 с.
22. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Суми: Редакційно-видавничий відділ СДПУ, 1999. 300 с.
23. Сисоева С.О. Компаративістика в сфері образования. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. №4. С.23-27.
24. Чопик Ю.С, Стражнікова І.В. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини XX – початку XXI століття: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 264 с.

Інтернет ресурси

1. Порівняльна професійна педагогіка. Міжнародний науковий фаховий журнал: <http://khnu.km.ua/angl/j/arch.htm>
2. Науковий журнал «Порівняльно-педагогічні студії»/ The “Studies in Comparative Education”/ <http://pps.udpu.edu.ua/>
3. CEDEFOP/ Publications and Resources <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources>
4. UNESCO <https://www.unesco.org>
5. EERA <https://eera-ecer.de/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються меншою кількістю балів (75% від можливої максимальної кількості балів за певний вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття. Виконані завдання (проекти) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

- **Види контролю:** поточний, підсумковий. **Методи поточного контролю:** спостереження за навчальною діяльністю студентів на заняттях, тестовий контроль. **Форма підсумкового контролю:** залік, який проводиться у письмовій чи усній формі.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, завдання	30
Модуль 2 (теми 6-10) усне опитування, завдання	30
ІНДЗ (теми 1-10)	20
Підсумкове тестування (теми 1-10) – тести, завдання	20